

Posudek

Bakalářská práce

Nikol Novotná: Pohraniční stráž a zánik obcí na Šumavě v padesátých letech 20. století

Autorka si zvolila za téma své práce zánik obcí na Šumavě v kontextu existence a fungování hraničního pásma a Pohraniční stráže, pracuje také s fenoménem vojenského újezdu. Ve své práci tak postupuje od obecného popisu procesu zániku obcí, přes popis historie a charakteru Pohraniční stráže, dále popisu zakotvení a fungování vojenského újezdu a dostává se ke konkrétním příkladům zaniklých obcí v hraničním pásmu i ve vojenském újezdu.

Práci považuji z mnoha ohledů za problematickou. A to jak z formálního hlediska členění práce, absence sevřenosti tématu i konkrétních problematických přístupů či zjevných nepřesností.

Problematické členění práce: Práce se z hlediska členění do jisté míry vymyká svému názvu. Autorka nelogicky „vkročí“ do tématu popisem likvidace obcí, poté přeskočí k popisu vývoje Pohraniční práce, historie fenoménu vojenského újezdu a pokračuje konkrétními příklady. Dle mého názoru by logickým postupem bylo skutečně jít od obecného ke konkrétnímu – doba a její charakter, hraniční pásmo, Pohraniční stráž, vojenské újezdy – a nakonec fenomén zániku a likvidace obcí. Takto však práce členěna není.

Obsahová nesevřenost: Dalo by se říci, že práce se sestává ze tří do značné míry samostatných celků – zánik obcí / Pohraniční stráž / Vojenský újezd. Sevřenosti rozhodně nenapomáhá, že autorka podlehně zajímavosti získaných informací, aby podrobně líčila postupy Pohraniční stráže, aniž by měly přímou souvislost se zánikem obcí – viz. např. prostor věnovaný služebním psům.

Metodologické a věcné problémy: Autorka se místy dopouští skutečně zvláštních postupů, když se například snaží, jak sama píše „nahlížet fungování Pohraniční stráže z obou stran“. Jaké strany jsou myšleny – autorka zmiňuje vojenskou poslušnost příslušníků, aniž by akcentovala obecný rámec represivního charakteru celého režimu. Zde dle mého názoru neexistují „dvě strany“, maximálně perspektivy vyplývající však z nějakých dobových a mocenských zákonitostí. Dalším problémem je relativní stručnost informací o konkrétních obcích, kdy jde spíše o prostý popis bez analýzy. Za věcnou nepřesnost, byť drobnou, považuji například tezi o Akci K (kulak), která dle jejich slov mělo jít o vystěhování kulaků –

ale ve skutečnosti šlo o vystěhování rodin ve chvíli, kdy daní „kulaci“ byli kriminalizováni a vězněni. Analytických momentů obsahuje práce skutečně poskrovnu, což se projeví zejména v závěru, který absentuje z hlediska zobecňujících závěrů, výsledků bádání, ale jedná se z velké části o prosté opakování – přehled toho, co obsahovaly jednotlivé (bohužel často nesouvisející) kapitoly.

Oceňuji autorčinu práci s prameny či literaturou, kdy v tomto ohledu projevila nespornou kvalitu, stejně jako stylistickou kvalitu (ve většině textu). Nevyužila však tuto svoji nesporně pečlivou práci pro další kritickou práci s prameny – pro skutečnou analýzu. Práci dle mého názor chybí čas či kapacita autorky na promyšlení struktury, hlubší provázanost témat a vytvoření skutečně sevřeného textu.

Při vědomí všech výše popsaných problémů je práce na úrovni bakalářského stupně dle mého k obhajobě, doporučuji ji k obhajobě s tím, že by se během obhajoby a diskuse měla autorka vyrovnat s kritickými připomínkami, případně prokázat kromě znalosti získaných informací skutečně kritický přístup a analytické schopnosti.

V Praze dne 20. 5. 2021

prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.

